

Vicent Pitarch

988-1238: Brindis per la nació

No tinc prou amb confessar que el Mil·lenari i el 750 Aniversari del País Valencià els trobe commemoracions pertinents. Més enllà de la simple oportunitat, les note realment engrescadores. I ara més que mai i la mar de bé, m'engresca saber-me integrat en una nació que ve dels orígens d'Europa i que es va bastir durant una etapa fecunda, justament entre el 988 i el 1238, dates, ja se sap, de pur valor emblemàtic, com totes, d'altra banda, però que conserven per a nosaltres catalans la frescor confortable d'un poble emergent.

En faig tanta ostentació com puc, de la meua nació, sense deixar-me intimidar pel judici frívol —de frivolitat interessada— que pretén capgirar certes lleialtats en regust morbós per l'antigor. Esdevé recurs massa barroer la caricatura dels nacionalismes —dels nacionalismes submergits, ¡alto!— com a sectes obtuses i ancorades en la foscor de la història.

Les desqualificacions d'aquest caire fins i tot s'han posat de moda. I cosa curiosa: els mateixos que promouen el descrèdit del nacionalisme —dels nacionalismes incòmodes, insistesc— mitjançant el subterfugi d'una suposada mitificació del passat, massa sovint exerceixen, sense reconèixer-ho, de nous tèlegs de la hispanitat, emparats en una ontologia tan moderníssima com la del Descubrimiento i la de Covadonga que enllaça amb la dinastia visigòtica, fonaments inamovibles de la *nación* futurista.

En qualsevol cas, hem de ser nosaltres els menys propensos a conrear metafísiques del passat, perquè les pròpies urgències ens reclamen compromisos ineludibles amb un present atzarós i amb un futur problemàtic. Diguem-ho sense embuts: si algú hi ha interessat en la superació dels nacionalismes —de tots— són els que integrem les nacions atrapades, per als quals l'exigència nacionalista no és més que el reactiu natural enfront de l'arrogància de l'estat-nació. Així de senzill i de clar.

Ben mirat, qualsevol intent d'erosionar els nacionalismes difícilment pot originarse fora de posicions instal·lades en el sistema i, al capdavall, no s'explica sinó com a servitud al nacionalisme d'estat, servitud que, en bona lògica, s'ha de parapetar en proclames a la solidaritat i a l'internacionalisme, les quals bé que ensenyen l'orella en qüestionar-ho tot llevat del propi estat

al qual serveixen. Ocorre que el sistema és pròdig envers els seus intel·lectuals orgànics, i aquests, amb justa reciprocitat, assumeixen la funció de combatre els elements disgregadors de l'ordre establert. Així, doncs, les escomeses contra el nacionalisme esdevenen operació ocultadora de submissions al nacionalisme estatal.

D'altra banda, veig en l'exhibicionisme antinacionalista que avui s'oficialitza la síndrome moderna de la dona de Lot, convertida en columna de sal per mirar enrere. Efectivament, el passat no és la nostra salvació, però n'és una referència inexcusable perquè venim de lluny. És per això que en la celebració del Mil·lenari i del 750 Aniversari no busquem cap mena de refugi que ens estalvie d'immergir-nos en la vasta complexitat de transformacions socials que la nació catalana ha estat capaç de generar al llarg d'una trajectòria tan dilatada.

Ara mateix el perill rau en la possibilitat que ací es diluesca el 750 Aniversari en una miserable exhibició de complexos d'inferioritat —i no solament perquè no tinguem Expo-92 ni Olimpíades— o que allò del Mil·lenari s'instrumentalitze per a campanyes electorals o es banalitze en retòriques i paleontologies. Més lamentable encara fóra que uns i altres conduïren cap a la degradació provincialiana una commemoració nacional, la qual, en el més estricte sentit comú, sols es veu viable des del protagonisme compartit per cadascuna de les latituds dels Països Catalans. Tant el Mil·lenari de la independència del Principat de Catalunya com el 750 Aniversari de la institució del País Valencià constitueixen dues fites simbòliques d'un sol procés, el de la consolidació de la nació catalana, en el qual confluïm tots, amb idèntiques legitimitats i compromisos, des de cada punt de la rosa dels vents.

També jo hauria preferit no haver-me d'arreglar en la militància nacionalista, però m'hi aboca irremissiblement la situació que desencadenen els estats, dos, tots. I en la mesura que ells continuen negant, asfixiant, la meua nació, commemoracions com el Mil·lenari, el 750 Aniversari i també el 25 d'Abril mantindran oberta la perspectiva de la sobirania política com a opció perquè aquesta nació retrobe una dignitat afile. □